

ANATIDAE

De aantallen waargenomen eenden verschillen van jaar tot jaar vaak zeer sterk. Vooral bij de trek van grondeleenden spelen perioden met matige NO wind een grote rol. Bij deze winden trekken de vogels laag en worden dan gestuwd langs de Hollandse kust. Dit blijkt bij veel soorten uit de oplopende uurtotalen van Scheveningen tot de Hbz. In het Waddengebied merkt men van de grote verplaatsingen langs de Hollandse kust doorgaans bijzonder weinig.

Bij enkele soorten is het aantal zuidwaarts vliegende vogels opvallend groot. Dit staat in verband met de vorstperiode van eind januari en begin februari.

Tabel II Waterwild langs de Hollandse kust

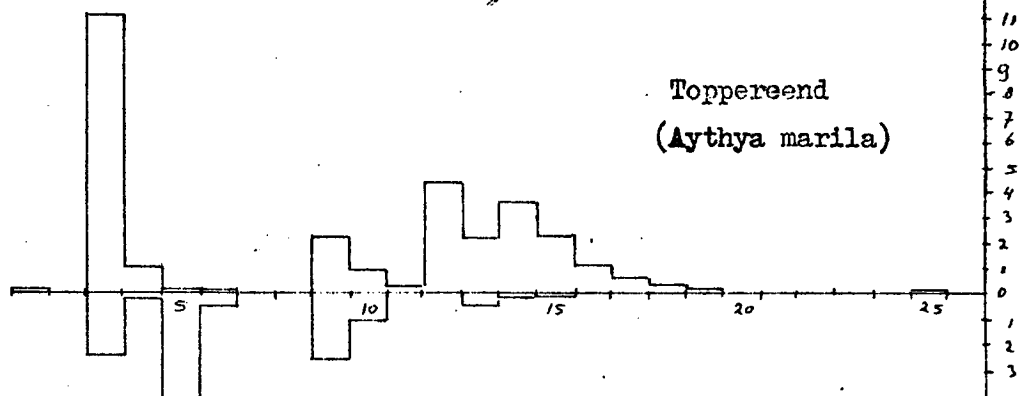
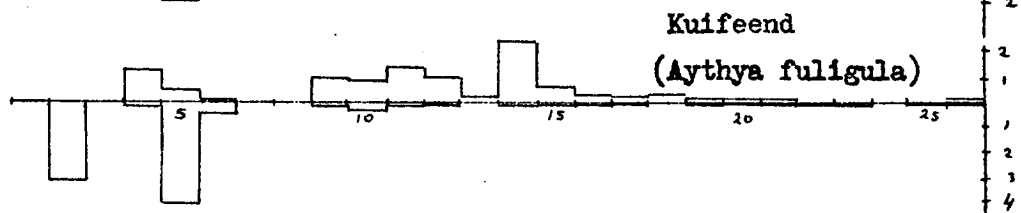
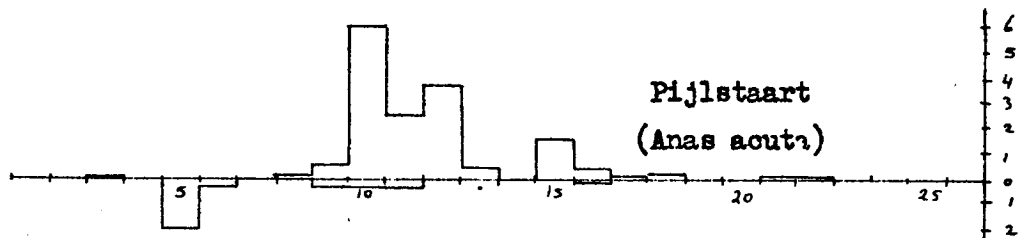
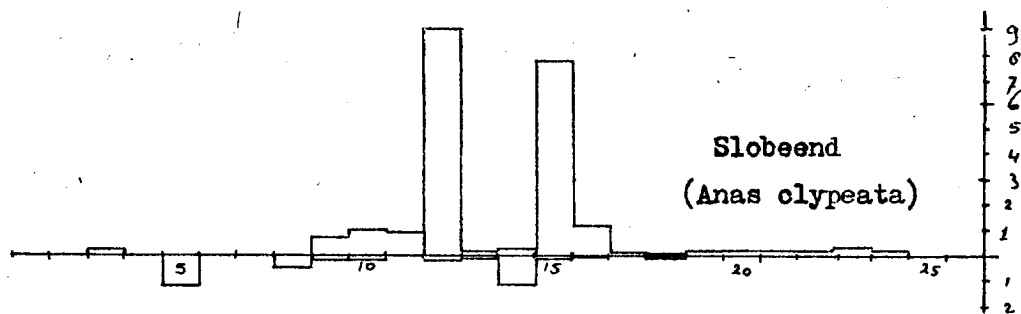
	Totaal — Z	Totaal — N	aantal uren waarin de soort is gezien	maximale presentie en periode waarin deze wordt bereikt
Wilde eend	764	488	268	100 % - 5
Wintertaling	424	4213	302	86 % - 12
Zomertaling	1	87	38	39 % - 15
Krakeend	8	48	21	10 % - 10
Smient	2669	2427	187	80 % - 11
Pijlstaart	84	491	81	44 % - 11
Slobeend	106	1080	155	63 % - 12
Toppereend	293	929	112	47 % - 5
Kuifeend	209	323	101	47 % - 5
Tafeleend	107	136	42	33 % - 5
Brilduiker	26	83	62	57 % - 5
IJseend	10	4	7	6 % - 9
Grote Zeeëend	60	3345	217	46 % - 18
Zwarte Zeeëend	7279	79874	773	94 % - 13
Eidereend	1297	6203	575	80 % - 3
Grote Zaagbek	194	57	37	83 % - 5
Middelste Zaagbek	151	1821	318	78 % - 15
Nonnetje	102	4	20	53 % - 5
Bergeend	518	2132	444	80 % - 5
Grauwe gans	37	455	36	11 % - 16
Kolgans	67	85	6	13 % - 5
Rietgans	5	38	4	7 % - 5
Kleine Rietgans	9	30	3	5 % - 10
Brandgans	13	222	3	5 % - 6
Rotgans	23	5505	168	73 % - 13
Knobbelzwaan	24	92	36	13 % - 21
Kleine Zwaan	-	30	1	3 % - 12
wilde Zwaan	10	-	1	3 % - 5
Meerkoet	65 t.p.	3	38	31 % - 6

De nu volgende opmerkingen per soort hebben betrekking op de trek langs de Hollandse kust. Hierna zal iets gezegd worden over het voorkomen langs de Noordzeekust van de Waddeneilanden.

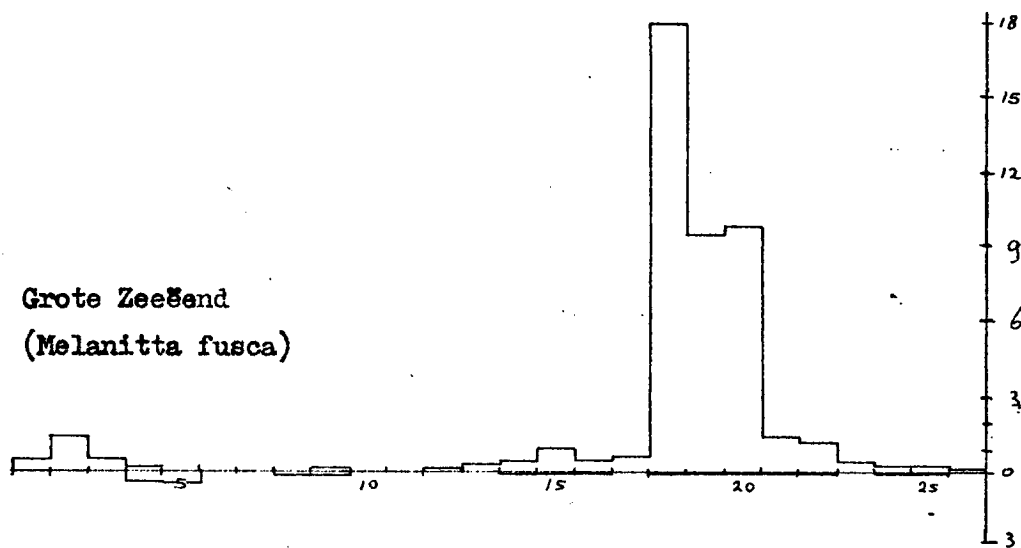
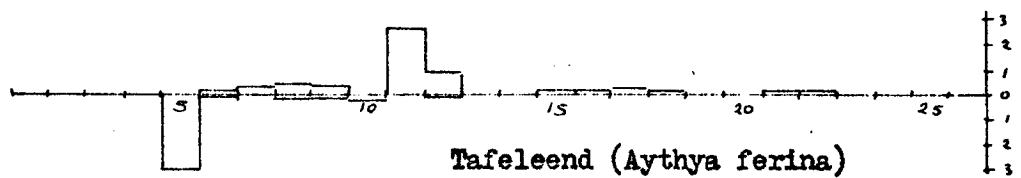
Wilde Eend

Alleen in periode 5 (vorst) is van een duidelijke trekbeweging sprake met vooral bij Noordwijk en Scheveningen op elk uur groepjes wegtrekkende Wilde Eenden. Maximum op 29 jan. Noordwijk 60 ex. en op 30 jan. te Scheveningen : 94 ex.

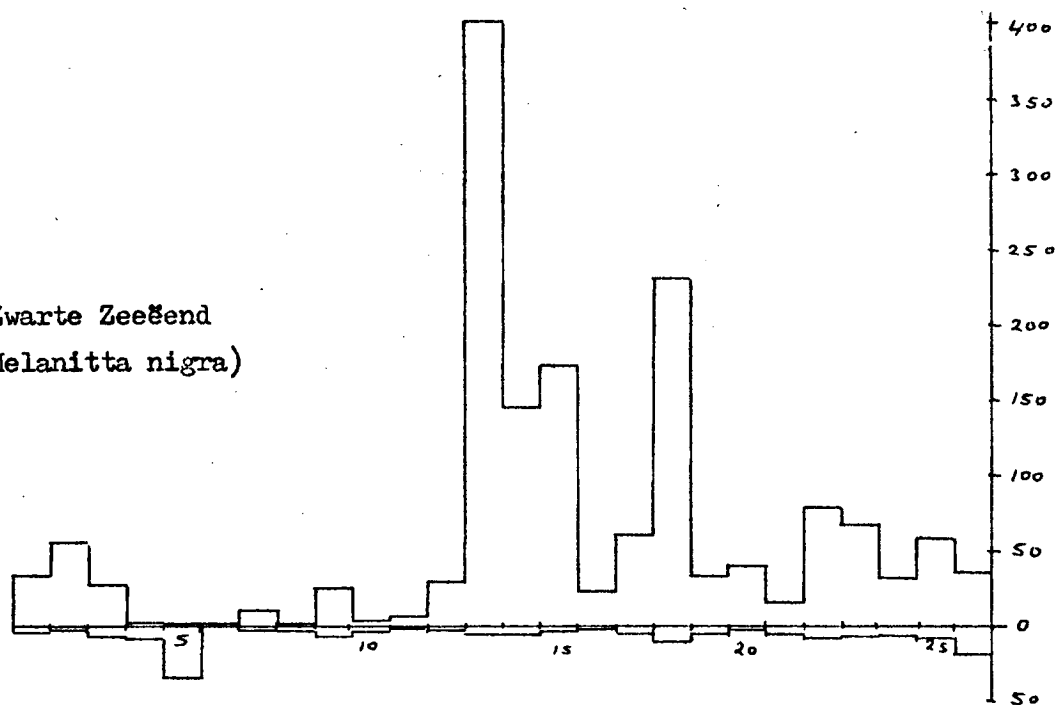
De waarnemingen uit april en mei zijn voor een zeer groot deel van de Hbz. afkomstig en hebben waarschijnlijk betrekking op vogels uit de directe omgeving.

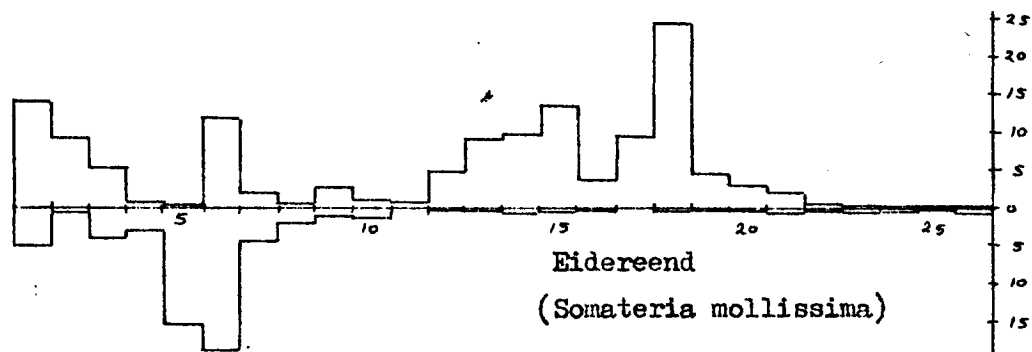
januari | februari | maart | april | mei | juni

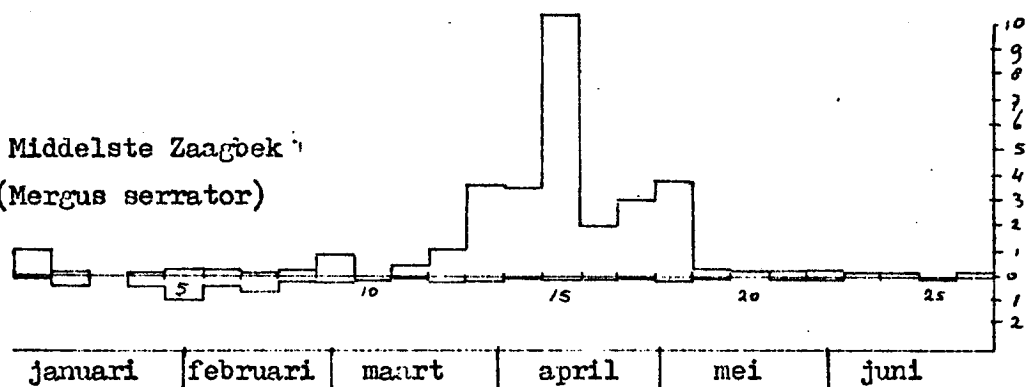
Zwarte Zeeëend
(*Melanitta nigra*)

Eidereend
(*Somateria mollissima*)

Middelste Zaagbek
(*Mergus serrator*)

Wintertaling

Deze soort kan in een vrij lange periode boven zee worden waargenomen. Evenals in voorgaande jaren zijn er weer verschillende pieken die soms weken uit elkaar kunnen liggen. Bij deze soort zijn de uurtotalen in Noord-Holland op vergelijkbare dagen veel hoger dan in Zuid-Holland. Zo komen alle uren met meer dan 50 ex. uit Noord-Holland. De grootste uurtotalen waren : 22 maart 118 ex. noord -Castricum en 164 ex. noord Hbz. 25 april : van 8 - 10 u : 135 + 132 noord Hbz.

Smient

Dat de Smient bij ons wintergast is, blijkt wel uit de massale wegtrek in periode 5. De uurmaxima zijn 450 ex. bij Schoorl aan Zee op 30 jan. en 330 ex. op 30 jan. bij Scheveningen. De noordwaarts gerichte trek verloopt veel minder spectaculair dan in voorgaande jaren. Er is dan ook slechts één uur met meer dan 100 ex. per uur (17 maart te IJmuiden).

Slobeend

Bij deze soort is het verschil tussen de waargenomen aantallen te Noordwijk en Hbz wel bijzonder groot. Bij Noordwijk werd slechts zelden een Slobeend gezien en de uurtotalen bleven steeds lager dan 10 ex. De meeste ex. werden geteld op :

20 maart : 12-13 u - 66 ex. Castricum

22 maart : 11-12 u - 55 ex. Castricum

: 10-11 u - 63 ex. Hbz.

12 april : 9-10 u - 79 ex. Hbz.

Pijlstaart

Het beeld verschilt niet zo erg veel van dat van de Slobeend, al valt de trek in hoofdzaak in maart. In deze maand worden ook vaak gemengde groepen met Slobeend waargenomen. Ook nu ten zuiden van IJmuiden maar kleine aantallen. Grootste uurtotalen 5 maart : 34 ex. Castricum en 11 maart : 36 ex. Schoorl aan Zee.

Toppereend

Grootste aantallen in februari bij IJmuiden : maximaal 80 ex. t.p. Ditmaal één waarneming uit juni : 23 juni, 2 ex. noord - Scheveningen

Tafeleend

Meer dan de helft van alle waargenomen ex. werd gezien op slechts twee dagen :

31 jan. 83 ex. in 3 uur (IJmuiden en Scheveningen) en op 18 maart : 60 ex. in 3 uur te IJmuiden.

IJseend

3 jan. - 1 ex. noord - Hbz.

28 febr. - 1 ex. zuid - Hbz.

17 jan. - 1 ex. noord - IJmuiden

3 maart - 2 ex. zuid - Castricum

25 jan. - 1 ex. noord - Hbz.

27 april - 1 ex. noord - Hbz.

30 jan. - 7 ex. zuid - Scheveningen

Grote Zeeëend

Tot 30 april werd deze soort slechts in kleine aantallen waargenomen, bv. max. te Noordwijk op 10 jan. : 10 ex. en max. aan de Hbz. op 19 april : 20 ex.

Op 30 april worden aan de Hbz. tot nu toe niet eerder getelde aantallen geregistreerd. Zo wordt van 6 tot 17 u de volgende serie gemaakt : 51 - 139 - 146 - 69 - 223 - 254 - 72 - 49 - 5 - 15 . Ook 1 en 2 mei geven aan de Hbz. nog flinke trek van deze soort te zien. (zie hiervoor ook het verslag van J. Ruinaard over deze dagen).

Op 13 mei (Noordwijk 95 ex. in één uur) en 14 mei (Hbz 114 ex. in één uur) is ook nog van sterke doortrek sprake. Een grote groep van 140 ex. aan de Hbz. op 15 mei besluit een periode met ongeëvenaarde doortrek van deze soort . Hierna valt 28 mei nog op met bij IJmuiden 61 ex. in 3 uur ; maar met regelmatige trek is het dan wel gebeurd.

Zwarte Zeeëend

De verschillen tussen de posten ten noorden en ten zuiden van IJmuiden, die we bij de grondeleenden signaleerden, zijn bij deze soort nog opvallender. Ten zuiden van IJmuiden wordt slechts bij uitzondering een uurtotaal van meer dan 100 ex. genoteerd. De aantallen aan de Hbz. bedragen vaak meer dan het tienvoudige van de aantallen op overeenkomstige uren te Noordwijk. Zo op 30 april van 6 tot 11 u : Noordwijk 244 ex. - IJmuiden 975 ex. en Hbz. 7630 ex. De enige dag met meer Zwarte Zeeëenden bij Noordwijk is 28 mei : van 5 tot 9 u : Noordwijk 1157 ex. en Hbz. 734 ex. Bij Noordwijk worden eind mei en begin juni weer grote groepen in zee fouragerend waargenomen (maximaal 650 ex. op 27 mei.).

Dagen met flinke trekbewegingen van Zwarte Zeeëend zijn : 4 januari : 665 ex. noord Hbz. (één dag na de zware NW storm) - 31 januari : 441 ex. zuid in 2 uur te Scheveningen - 27 maart : 5470 ex. in 6 u Hbz. - 30 maart met 1198 ex. in 1 uur Hbz. 31 maart : 1659 ex. in 2 u Hbz. - 11 april : 1954 ex. in 5 uur Hbz. - 30 april : zie pagina 11 - 1 mei : 4008 ex. in 6 u Hbz. - 28 mei : zie pagina 11 - 19 juni : 410 ex. in 2 u Hbz. - 22 juni : 636 ex. Hbz.

Uurfrequentieverdeling voor de Zwarte Zeeëend :

klasse	0	1-10	11-50	51-100	101-200	201-500	501-1000	1000 +
Hollandse kust	291	122	386	144	80	71	27	13

Eidereend

Nog niet eerder werden in het voorjaar langs de Hollandse kust zoveel Eidereenden waargenomen als in 1976. Wellicht staat dit in verband met de sterke zuidwaartse trek in oktober en november 1975. De bij Scheveningen, IJmuiden en de Hbz. vorblijvende aantallen waren nu ook groter dan in voorgaande jaren : tot 500 ex. eind april bij IJmuiden - tot 575 ex. eind juni bij Callantsoog en tot 63 ex. in febr. bij Scheveningen. Goede trekdagen zijn : 1 febr. 109 ex. zuid Noordwijk in 2 uur - 10 april .261 ex. in 4 uur Hbz - 11 april : 171 ex. in 5 u Hbz - 29 april : 343 ex. in 3 u Hbz. - 30 april : 296 ex. in 4 u Noordwijk en 420 ex. in 2 u St.Maartenszee. In mei en juni worden er nog maar weinig trekkende Eidereenden gezien. Wel blijven bij de Hbz. en bij IJmuiden tientallen en soms enkele honderden Eiders fourageren.

Bergeend

Deze soort kan in alle maanden van het jaar boven zee gezien worden. Ook in 1976 werden de meeste Bergeenden in juni waargenomen. Hoewel deze ruitrek veel minder sterk was dan in 1975, vormt ze toch wel de belangrijkste trekbeweging langs onze kust. Grootste uurtotalen : 25 juni : 73 ex. noord Hbz. en 28 juni : 75 ex. noord Hbz

Middelste Zaagbek

In februari worden op meerdere plaatsen fouragerende vogels gezien : IJmuiden maximaal 18 ex. ; Scheveningen maximaal 6 ex. en Hbz. 4 ex.

Bij Scheveningen en Noordwijk wordt de Middelste Zaagbek bijzonder weinig gezien. Goede trekdagen waren : 11 april met 141 ex. in 5 u Hbz. - 12 april met 157 ex. in 6 u Hbz. - 30 april met 68 ex. in 5 u Hbz.

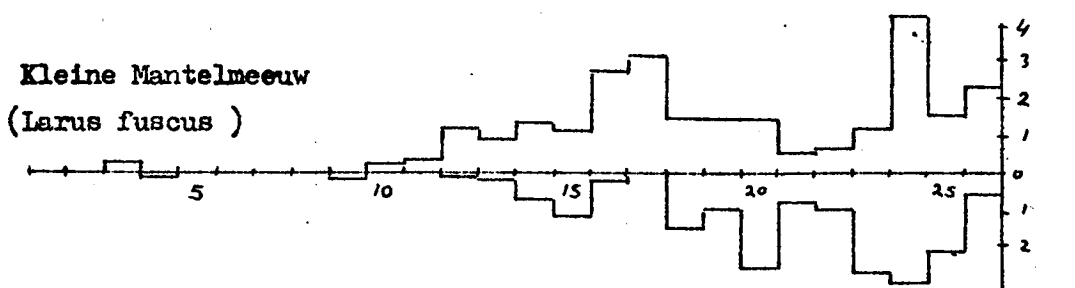
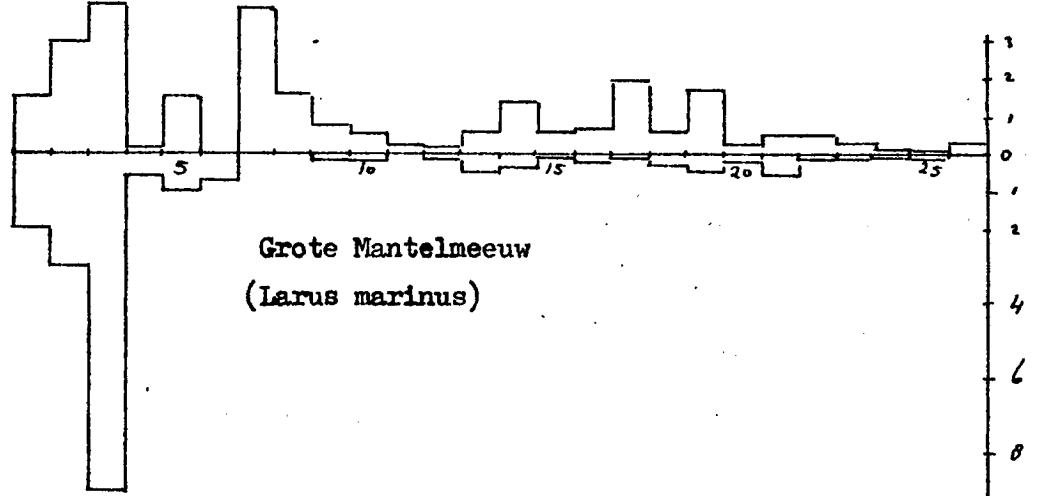
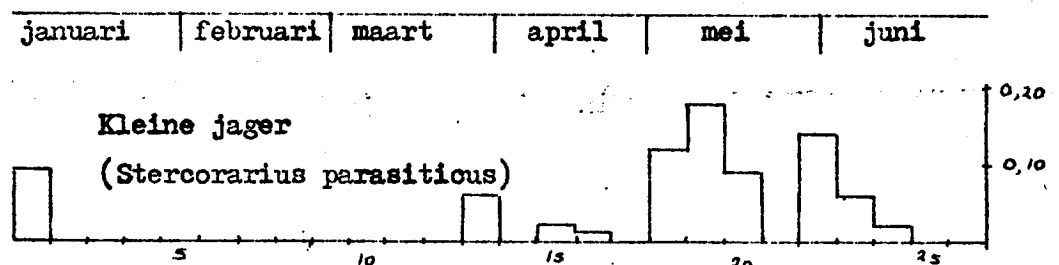
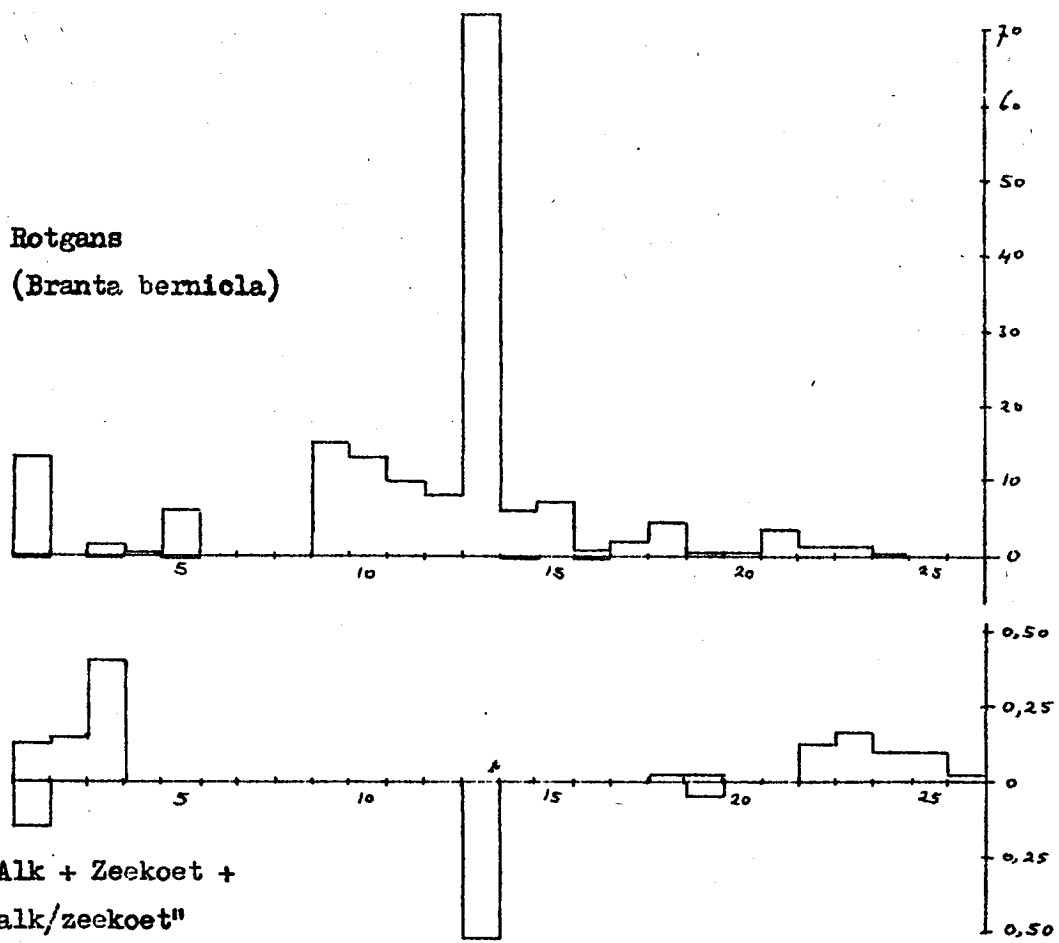
In juni wordt deze soort nog op 6 dagen waargenomen, steeds aan de Hondsbossche.

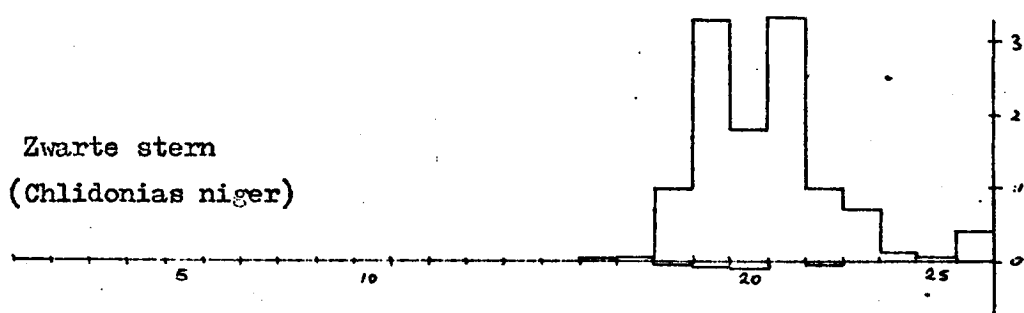
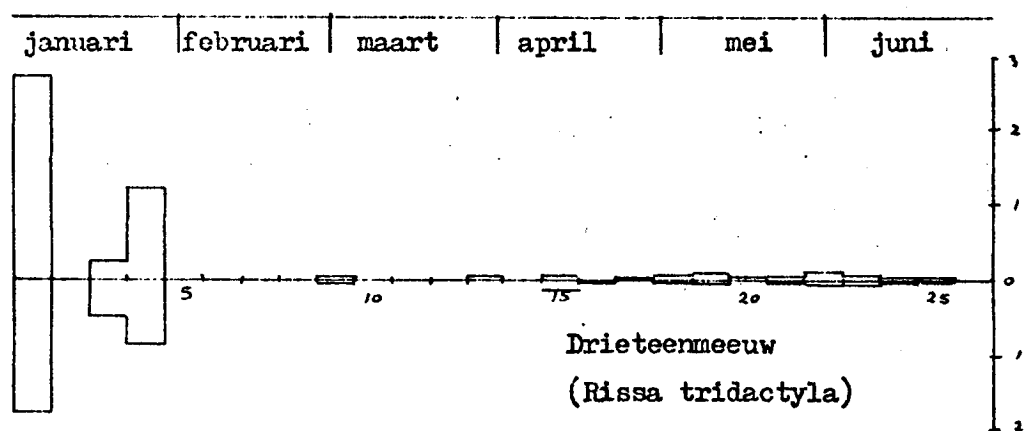
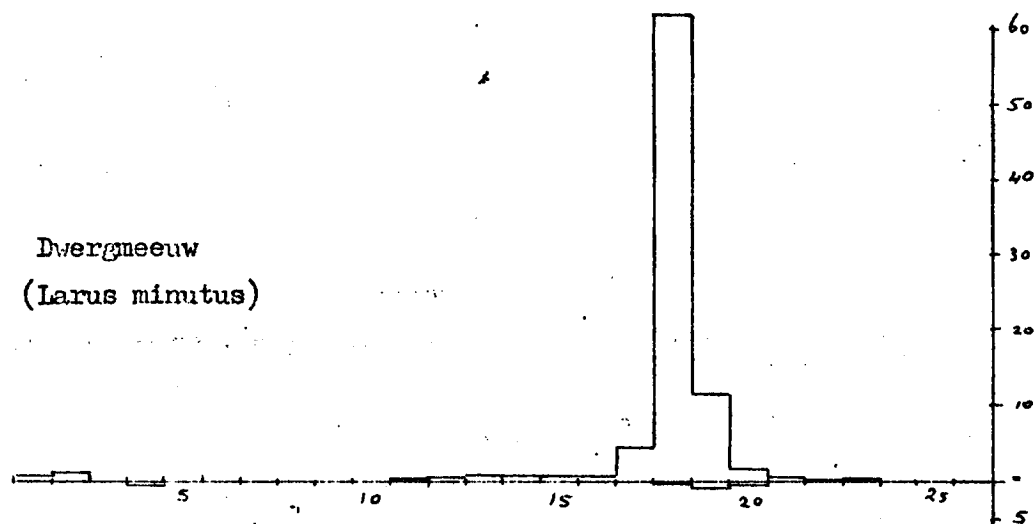
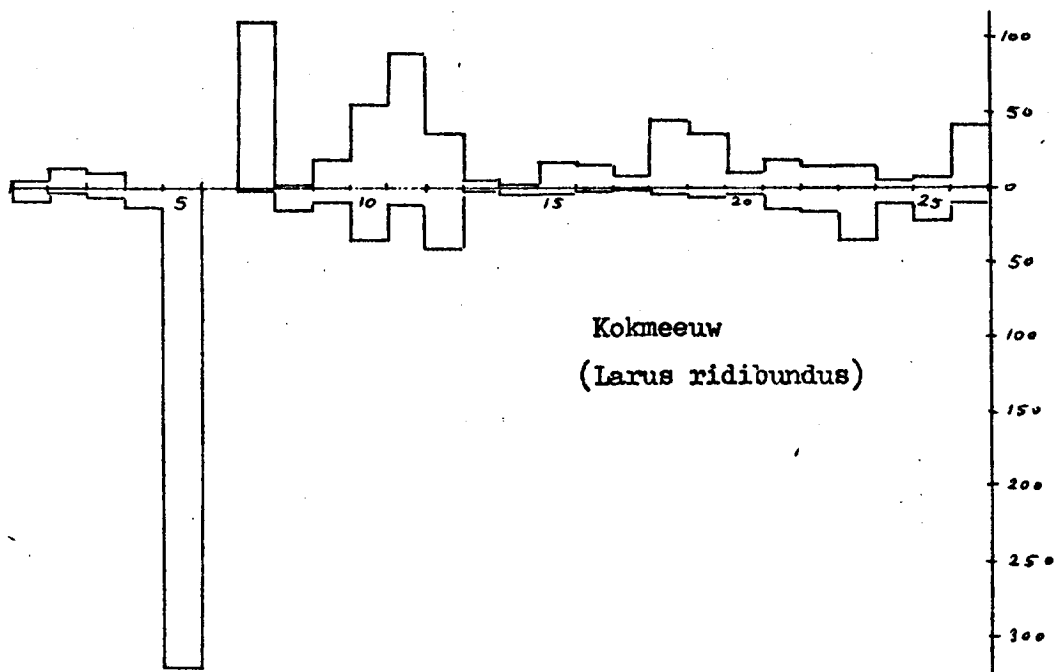
Rotgans

Tijdens de zware storm van 3 januari vlogen geregeld Rotganzen naar het zuiden (tot 69 ex. per uur Castricum). Tijdens de grootste trek golf in maart is er weer een enorm verschil tussen de waargenomen aantallen te Noordwijk en Schoorl/Hbz. Vermoedelijk zijn deze ganzen afkomstig uit de Theemsmonding. Bij krachtige NW wind zoals in maart 1975 zullen deze ganzen een iets zuidelijker koers volgen dan bij matige NO wind. Misschien dat er daardoor in 1975 ten zuiden van IJmuiden meer Rotganzen werden gezien dan in 1976. De toplagen waren nu : 11 maart : 198 ex. in 1 u Schoorl - 26 maart : 7-9 u 248 + 490 ex. Schoorl - 27 maart : 7-11 u Hbz. : 122 + 173 + 333 + 282. Op 26 mei wordt bij Noordwijk een groep van 104 ex. en aan de Hbz. een groep van 120 ex. geteld. Laatste waarneming op 14 juni : 5 ex. Hbz.

Waterwild in het Waddengebied Tabel III

	→ W	→ O	t.p.	totaal	aantal uren
Wilde Eend	2	10	17	29	9
Wintertaling	7	40	-	47	5
Smient	70	5	-	75	3
Slobeend	-	3	-	3	2
Kuifeend	-	5	-	5	2
Brilduiker	2	9	-	11	2
IJseend	-	-	1	1	1
Eidereend	271	405	401	1277	44
Zwarte Zeeëend	257	1484	88	1829	51
Grote Zeeëend	82	2	24	108	5
Middelste Zaagbek	7	20	8	35	12
Bergeend	5	9	6	20	5
Grauwe gans	13	36	-	49	3
Rotgans	46	26	-	72	8

Enkele opmerkingen bij tabel III :

Eidereend : slechts één uur met meer dan 100 ex. oostwaarts : 1 febr. 161 ex. Schier.

Zwarte Zeeëend : de beste dag was 22 mei op Texel : 252 + 137 ex. oost. Het voorkomen van deze soort is het meest opvallend in juni voor de kust van Texel en Vlieland met in elk waarnemingsuur heen en weer vliegende vogels.

Grote Zeeëend : 16 jan. 38 ex. west Terschelling - 23 febr. 36 ex. west Texel - 10 mei 24 ex. t.p. Texel .

IJseend : 10 mei 1 ex. t.p. Texel.

Middelste Zaagbek : laatste op 20 mei : 4 ex. west op Texel.

Rotgans : laatste waarnemingen op Schier. op 31 mei : 6 + 12 + 57 oostwaarts.